

Warszawa, 24-01-2025 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Wojciech Brzozowski

IX.022.1.2025.NK

Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

poniżej przedstawiam odpowiedź na pismo z 3 stycznia 2025 r.¹, w którym zwrócił się Pan do Rzecznika Praw Obywatelskich o wyrażenie opinii w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w projekcie o zmianie ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (druk senacki nr 238/XI kad.). Efektem uchwalenia proponowanych zmian będzie dopuszczenie złożenia takiej skargi w postępowaniu karnym wykonawczym.

Zagadnienie niedopuszczalności skargi na przewlekłość postępowania w postępowaniu karnym wykonawczym jest znane Rzecznikowi Praw Obywatelskich.

¹ L.dz. BPS.DKS.KU.0401.8.2024.

Zbyt długi czas oczekiwania na rozpatrzenia wniosków osób osadzonych w przedmiocie udzielania przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności, warunkowego przedterminowego zwolnienia, odroczenia wykonania kary czy też udzielenia zgody na wykonywanie kary w Systemie Dozoru Elektronicznego nierzadko stanowi przedmiot wpływających do Biura Rzecznika wniosków. Ponadto w Trybunale Konstytucyjnym na rozpatrzenie oczekują dotyczące tej kwestii skargi konstytucyjne, w przypadku których Rzecznik zdecydował się przystąpić do postępowania².

Zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Nie powinno ulegać wątpliwości, że zakres podmiotowy tego przepisu obejmuje również osoby odbywające karę pozbawienia wolności. Z kolei pojęcie sprawy na gruncie art. 45 ust. 1 Konstytucji RP powinno być rozumiane szeroko i autonomicznie; w szczególności nie jest ono ograniczone do rozstrzygania o uprawnieniach o charakterze cywilnym i przypisaniu odpowiedzialności karnej, jak na gruncie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka³. Instytucja skargi na przewlekłość postępowania stanowi formę ochrony konstytucyjnego prawa do sądu w zakresie obejmującym prawo do odpowiedniego ukształtowania postępowania sądowego, co wymaga m.in. rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, zgodnie z zasadą *iustitiae dilatio est quaedam negatio*.

W świetle obecnie obowiązującego art. 2 ust. 1b ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki⁴, osoby pozbawione wolności, których dotyczące postępowanie ulega nadmiernemu przedłużeniu, stanowią grupę podmiotów, których prawo do sądu nie korzysta z należytych gwarancji, gdyż ich

² Chodzi o sprawy o sygn. akt: SK 19/21, SK 35/21, SK 84/23.

³ P. Grzegorzczak, K. Weitz, uwagi do art. 45, w: *Konstytucja RP. Komentarz*, t. I, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016, s. 1106.

⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1725.

sprawy zostały wyłączone z kategorii spraw objętych regulacjami ustawy. Budzi to poważne wątpliwości konstytucyjne w zakresie poszanowania prawa do sądu, zakazu zamykania drogi sądowej i zasady równości. Osoby takie nie powinny być pozbawione środków prawnych, które pozwalałyby im przeciwdziałać przewlekłości toczącego się w ich sprawie postępowania sądowego.

Mając powyższe na uwadze, należy przychylić się do pozytywnej opinii o projektowanym rozwiązaniu.

Z poważaniem

Wojciech Brzozowski

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/